

A BUK KAI RA PROPET MIKA

A kakailai na niligur ure Samaria dir ma Ierusalem

¹ A tinata kai ra Luluai nina i ga tadav Mika ra te Moraset, ure ra magit i ga gire ure Samaria ma Ierusalem, ta ra e ba Iotam, Akas, ma Esekia dital ga ki na king ta ra gunan Iuda.

² Avat a tarai, avat a valongore, avat par; u ra gunagunan ma ra lavur magit tana, avat a valongore; ma ra Luluai God na takun avat, ra Luluai marama ta kana pal i gomgom. ³ Tago ra Luluai na vana rikai kan ra kubana, ma na vana ur, ma na rua taun ra umana lualuana ta ra gunagunan. ⁴ Ma ra umana luana diat a polo ta ra vavaina, ma ra umana male diat a tapelegi, da ra bulit i maravai ra iap, ma da ra tava i alir ba ta ra kokopo.

⁵ Go ra magit di ga pait ia ure ra varpam kai Iakob, ma ure ra kaina papait kai ra tarai Israel. Ava ra mangana varpam kai Iakob? Samaria, laka? Ma ava ra mangana varpam kai ra tarai Iuda? Ierusalem uka, laka? ⁶ Kari ina vakaina Samaria upi na da ra anguvai vat ta ra uma, ma da pait ra uma na vain tana; ina vue vaba kana lavur vat ta ra male, ma ina kal are ra vunapaina. ⁷ Ma da pamar gigi kana lavur tabataba, ma kana lavur vartabar da tun vue ma ra iap, ma kana lavur tabalar ina re vue diat; tago ure ra vapuak na igoro na vavina i ga varurue diat, ma diat a lilikun mulai upi ra vapuak na igoro na vavina.

⁸ Ure go ina tangi rungarunga ma ina kukula, ina ule vue ra mal, ma ina ki ka damana; ina kukukula da ra kuabar na pap, ma ina tangi da ra murup. ⁹ Tago a manuana pa na map; i tar ngala ma i tuk tar Iuda; i tar tuk tar ta ra mataniolo kai kaugu tarai, maia tuk tar Ierusalem iat.

¹⁰ Koko avat a rada ia aro Gat, koko avat a tangi muka; aro Bet-Leapra avat a tabulbulu ta ra tobon. ¹¹ Avat a tarai Sapis, avat a bolabolo, avat a tavaturia ka ma avat a vavirvir; a tarai Sanan pa dia vana rikai; a tinangi Bet-Esel na vabilua avat abara. ¹² Tago ra tarai Marot dia ngarangarao upi ra boina; tago ra kaina i tar vana ba marama kan ra Luluai tadav ra mataniolo Ierusalem. ¹³ Avat a tarai Lakis, avat a kun ra os, a tena nivut, ta ra kiki na vinavana; Lakis i ga vuna ta ra varpiam kai natu i Sion, a vavina; tago di tar tikan tadav ra lavur kaina papait kai Israel piram. ¹⁴ Kari una tul tar ra vartabar na varbaiai tai Moraset-Gat; ra umana pal Aksib diat a da ra magit na varvara kakapi pire ra umana king Israel. ¹⁵ Avat a tarai Maresa, tuka boko ina tulue nina pire vavat ba na vatur vake avat; ma ra minamar i Israel na pot ara Adulam. ¹⁶ Una ka ra ulum ure ra umana natum, a umana vakak, una manga peaka da ra valtiur;* tago dia tar vana kan u ma dia ki na vilavilau.

2

Na kaina pire diat nina dia ki taun ra umana luveana

* **1:16:** A valtiur a mangana beo da ra minigulai, i peaka tuna.

¹ Na kaina ta diat dia nuk upi ra kaina, ma dia vaninare ra bilak na magit ta kadia vava! Ta ra malana ba i kapa dia pait ot pa ia, tago ra lima i diat i dekdek. ² Ma dia puruai upi ra umana pia na uma, ma dia vatur vake diat, upi ra umana pal, ma dia tak vue ke diat; ma dia ki taun ra tutana ma ra kubana, maia, ra tutana ma ra tiniba i kale vake. ³ Kari ra Luluai i biti dari: Ea, ina nuk upi ra magit i kaina ure go ra apik na tarai, ma pa avat a ule vue ra inoa i vavat kan ia, ma pa avat a vanavana mulai da ra umana luluai; tago i kaina ra e. ⁴ Ta nam ra kilala da pit ra kakailai na varkulumai ure avat, ma da gugu ma ra gu, ma da biti dari: Di tar vakaina tuna dat; i kia ra tiniba kai kaugu tarai; i tak vue kan iau; i tibe ra umana tena varpiam ma kada pia na uma. ⁵ Kari pa ta na na ki piram ba na vue ra vinau na valavalar ta ra tiniba pire ra tarai kai ra Luluai.

⁶ Koko avat a varvai na propet, damana dia varvai na propet. Koko diat a varvai ure go ra umana magit, a umana vartakun pa dia ngo. ⁷ Dave, a tarai Iakob, da biti bar dari: Dave, di tar vabilua ra Tulungea i ra Luluai vang? Dave, go kana papalum? Dave, kaugu tinata pa i vadongone nina i vanavana takodo? ⁸ Ma ga nari ka kaugu tarai dia tar tut na vinarubu da ra ebar; ava ra vue ra olovoi kan ra mal kadiat dia vana pakit, ma dia tuptup da ra tarai ba pa dia mainge ra vinarubu. ⁹ A vaden pire kaugu tarai ava okole vue diat kan kadia lavur vakak na pal; ma ava tak vatukum vue kaugu minamar kan ra umana natu i diat. ¹⁰ Avat a tut, ma avat a vana, tago vakir kavava gunan na ningo go, ure

ra mangamangana dur ba i varli, ma ra varli i mamat na kaia. ¹¹ Ba tika na tutana i mur ra magit vakuku, ma i vartuam ma ra magit vavaongo dari: Ina tata na propet piram ure ra vain ma ra tava longlong; nam iat na propet pire go ra tarai.

¹² U Iakob, a dovot ina vaki guve avat par; a dovot ina varurue ra tarai Israel dia ki valili; ma ina vaki guve diat da ra lavur sip ta ra liplip; da ra kikil na sip livuan ta kadia bala na vura, damana diat a varvareo tuna, tago a ngala na kor na tarai.

¹³ Ra tena rurutu i tar lue rap diat, dia tar rutu rikai, ma dia tar tadav ra mataniolo, ma dia tar irop tana; ma kadia king i tar rap diat, ma ra Luluai i lua ta diat.

3

Di takun ra umana lualua Israel

¹ Ma iau ga biti: Ea, avat a umana lualua pire Iakob, avat a valongore, ma avat a umana tena varkurai Israel bula: Dave, pa i topa avat bar ba avat a nunure ra takodo na varkurai? ² Avat ba ava milikuane ra boina, ma ava mainge ra kaina; ma ava kulit diat, ma ava pilir ra kanomong kan ra uru i diat; ³ ma ava en bula ra kanomong i kaugu tarai; ma ava kulit diat, ma ava bubur ra uru i diat; maia, ava kuir diat da ure ra kabala, ma da ra kirip ta ra ngala na kabala. ⁴ Ma namur diat a tangi tadav ra Luluai, ma pa na torom ta diat; pata, na ive ke ra matana kan diat ta nam ra e, tago i kaina ra lavur mangamangana dia tar Pait ia.

⁵ A Luluai i biti dari ure ra umana propet nina dia varara kaugu tarai, nina dia oro ba, A malmal,

ona dia maur, ma dia vaninara ma ra vinarubu ure nina ba pa i tabar diat: ⁶ Na marum uka pire vavat, ma pa avat a gire ta ninana; ma na bobotoi pire vavat, ma pa avat a tata na propet; ma ra keake na ong pire ra umana propet, ma ra bung na keake na bobotoi pire diat. ⁷ Ma ra umana tena ginigira diat a ruva, ma ra umana tena papait diat a purpuruan; maia, diat a tuba ra bul na ngie i diat, tago God pa i torom. ⁸ Ma iau, iau tar ongor tuna ta ra Tulungea i ra Luluai, iau tar kabinana ma i tale iau ba ina vaarike pire Iakob kana varpian, ma pire Israel kana nirara.

⁹ Ea, avat a umana lualua ta ra tarai Iakob, ma avat a umana tena varkurai pire ra tarai Israel, avat ba ava milikuane ra takodo na varkurai. ma ava pukue varara ra mangamangana takodo par, avat a valongore go: ¹⁰ Dia pait vangala Sion ma ra gap, ma Ierusalem ma ra bilak na mangamangana. ¹¹ A umana lualua tana dia varkurai ona di tul tar ra varkul ta diat, ma ra umana tena tinabar dia varvartovo ure ra vapuak, ma ra umana propet tana dia tata na propet ure ra mani; ma dia tur bokon tai ra Luluai, ma dia biti: Dave, ra Luluai pa i ki livuan ta dat? Pa ta kaina magit na tadav dat. ¹² Kari da ipipuk Sion ure avat, da di ipipuk ra gunan na uma, ma Ierusalem na da ra umana anguvai na vat, ma ra luana ra pal na lotu i tur tana na da ra lavur luana ra pui.

4

*A e na varkurai na malmal kai ra Luluai
(Ies 2:1-4)*

¹ Ma ta ra e namur ra luana ba ra kuba i ra Luluai i tur tana na lualua ta ra umana luana, ma na ki ak ta ra umana buana; ma ra lavur vuna tarai diat a kor varuruai tana. ² Ma mangoro na vuna tarai diat a vana, ma diat a varting dari: Avat a mai, dat a vana urama ra luana kai ra Luluai, ma tadav ra kuba i ra God kai Iakob; ma na vateten dat ta kana mangamangana, ma dat a mur kana lavur nga; tago ra varkurai na arikai maro Sion, ma ra tinata kai ra Luluai maro Ierusalem. ³ Ma na varkurai pire mangoro na vuna tarai, ma na pit ra umana dekdek na vuna tarai dia ki vailik; ma diat a mal pukue kadia umana pakat na vinarubu upi diat a umana kakakal, ma kadia lavur rumu upi diat a umana kono; a umana vuna tarai pa diat a ubu vargilliane diat, ma pa diat a vartovo mulai ta ra vinarubu. ⁴ Diat a ki ka tikatikai ta kana bit a davai na vain, ma ta kana bit a davai na lovo; ma pa ta na na vaburut diat; tago ra ngie i ra Luluai kai ra lavur kor i tar tatike.

⁵ Tago ra lavur vuna tarai dia vanavana tikatikai ta ra iang i kadia god, boina dat a vanavana vatikai ta ra iang i ra Luluai kada God.

Di valangalanga Israel kan ra kini na vilavilau

⁶ A Luluai i biti dari: Ta nam ra e ina ben varurue diat dia pa dukil, ma ina vaki guve diat di ga korot vue diat, ma diat ba iau ga vakadik diat; ⁷ ma ina vaki diat dia pa dukil upi diat a da ra ibaiba, ma diat dia ga ki vailik ina vaki diat a padikat na vuna gunan; ma ra Luluai na kure diat ta ra luana Sion papa gori ma pa na mutu.

⁸ Ma u, a pal na minakila ure ra kikil na vavaguai, ra luana kai natu i Sion, a vavina, a varkurai na tadav u; maia, ra varkurai lua na vut, ra varkurai kai natu i Ierusalem, a vavina.

⁹ Io, ta ra ava u manga tangi? Dave, pa ta king piram? Dave, kaum tena varvateten i tar virua bar, tago ra kinadik i tup u da i tup ra vavina ba i kakava? ¹⁰ Ra kinadik na monong u, ma una ongor upi una kakava, u natu i Sion, a vavina, da ra vavina ba i kakava; tago go una vana rikai kan ra pia na pal, ma una ki ra pupui, ma una pot aro Babilon iat; abara da valaun u; abara ra Luluai na kul valaun u kan kaum lavur ebar.

¹¹ Ma go mangoro na vuna tarai dia tut varurung ure u, ma dia biti: Boina ba da vabilak ia, ma ra mata i dat na boke Sion. ¹² Ma ga pa dia nunure ra nuknuk i ra Luluai, ma pa dia matoto ta kana varkurai; tago i tar varurue diat da di varurue ra lavur vinvin ta ra tavul a ramarama vue vit. ¹³ Una tut ma una rarama vuai, u natu i Sion, a vavina; tago ina mal ra ramum upi na palariam, ma ina mal ra kaum upi na palariam gobol; ma una pamar gigi mangoro na tarai; ma una vakilang voire tar kadia tabarikik tai ra Luluai, ma kadia vurvur magit ta ra Luluai i ra rakarakan a gunagunan par.

5

¹ Io, go di tar kikil bat u ma ra liplip; di tar tur vartakalat bat dat; diat a kita ra tena varkurai Israel ta ra pagupagu na ngiene ma ra virit.

A e na varkurai kai ra tena valaun maro Beteleem

² Ma u, Beteleem-Eprata, nina u ikilik ika pire ra umana apik na tarai Iuda, tikai na vana rikai piram, ma ina vaki ia pi na luluai pire ra tarai Israel; ma kana vinavana rikai papa ania, papa ra vunapaina. ³ Kari i nur vue diat tuk tar ta ra e ba nina i kadik ma ra kinakava i tar kakava; namur ra ibaiba ta ra umana turana diat a lilikun tadav ra tarai Israel. ⁴ Ma na tur ma na vartabar ta ra dekdek i ra Luluai, ma ta ra ngala na iang i ra Luluai kana God; ma diat a kiki bulu; tago go na rararang tuk tar ta ra ngungu na rakarakan a gunagunan.

⁵ Ma go na painavuna ta ra malmal; ba ra te Asiria na pot ta kada gunan, ma ba i rua kada pia, dat a tur bat ia ma lavurua na tena varbalaurai ma lavutul na ngalangala. ⁶ Diat a vamutue ra gunan Asiria ma ra pakat na vinarubu, ma ra gunan Nimrod ta ra olaolo tana; ma na valangalanga dat kan ra te Asiria ba i pot ta kada gunan, ma ba i rua kada langun.

⁷ Ma ra ibaiba i Iakob na da ra mavoko tai ra Luluai livuan tai mangoro na tarai, ma na da ra bata ta ra vura; nina ba pa i ki ung pa ra tarai, ma pa i ki upi ra umana natu i ra tarai. ⁸ Ma ra ibaiba i Iakob na da ra leon pire ra lavur vuna gunan, livuan ta mangoro na vuna tarai, da ra leon pire ra umana leing ta ra pupui, da ra nat na leon pire ra umana kikil na sip; nina i ruarua taun diat ba i vana alu tana, ma i karat kadakadal diat, ma pa ta na abara ba na valavalaun. ⁹ Boina ba ra limam na ongor pa diat dia tur bat u, ma boina ba kaum lavur ebar diat a virua.

¹⁰ Ma ta nam ra e, ra Luluai i biti, ina vamutue vue kaum lavur os kan u, ma ina vakaina vue

kaum lavur kiki na vinavana; ¹¹ ma ina vamtue vue ra lavur pia na pal ta kaum gunan, ma ina re pukue vue kaum lavur dekdek na balada; ¹² ma ina vamtue vue ra lavur papait kan ra limam, ma pa ta tena agagar na ki mulai piram; ¹³ ma ina vamtue vue kan u kaum lavur tabataba ma kaum umana pagapaga na tabalar; ma pa una lotu tadav mule ra papalum na limam. ¹⁴ Ma ina rubat vue kaum lavur tabataba Asera; ma ina re vue kaum umana pia na pal. ¹⁵ Ma ina pait ra varobo ma ra kankan, ma ina ngangangal na kulot ure ra umana vuna tarai ba pa dia ga torom.

6

A tinata na vartoto kai ra Luluai pire Israel

¹ Io, avat a valongore ra tinata ra Luluai i tatike, dari: Una tut, una tata kapa ta ra luaina mata i ra umana luana, ma ra umana ilil diat a valongore ra nilaim. ² Avat a umana luana, avat a valongore ra tinata na vartoto kai ra Luluai, ma avat bula a umana padikat na vunapai ra rakarakan a gunagunan; tago ra Luluai dia vartoto ma kana tarai, ma na pit ra tarai Israel. ³ Ea, avat kaugu tarai, ava iau ga pait ia ta vavat? Ma iau ga vatalanguan avat ma ra ava? Avat a takun iau. ⁴ Tago iau ga ben vairop avat kan ra gunan Aigipto, ma iau ga valaun avat kan ra kini ta ra pal na vilavilau; ma iau ga tulue dital Moses ma Aron ma Miriam na lua ta vavat. ⁵ Ea, kaugu tarai, avat a nuk pa ra magit Balak ra king Moab i ga bala upi ia, ma ra tinata Balam natu i Beor i ga torom tana me; avat a nuk pa ia maro Sitim ma tuk tar Gilgal,

upi avat a nunure ra takodo na magit ra Luluai i ga pait ia.

A mamainga kai ra Luluai

⁶ Ava ina kap ia tadav ra Luluai upi ina va timtibum ta ra luaina mata i ra ngala na God? Ina vana rikai pirana ma ra tinabar di tuntun tar ia bar, ma ra umana nat na bulumakau ba i kopono ko kadia kilala? ⁷ Dave, ra Luluai na manane bar ta umana arip na marmar na me, a tomotoina, ba ra vinun na arip na marmar na valavalar na dangi? Dave, ina tul tar natugu, a luaina, ure kaugu varpiam, a vuai ra pakagu ure ra kaina mangamangana iau ga pait ia? ⁸ Ea, u ra tutana, i tar vaarike piram ra mangamangana i boina; ma ava ra Luluai i mainge ba una pait ia? Ia kaka go, ba una pait ra magit i takodo, ma una varvarmari, ma amur a varvaragur ma kaum God ma ra mangamangana vovovon.

⁹ A nilai ra Luluai i ongor tadav ra pia na pal, ma ra tena kabinana na ru ra iangim; avat a valongore ra varkurai na balbali ma nina i vuna tana. ¹⁰ Dave, ina nuk vue bar ra ngatngat na tabarikik nina di vatur ia ure ra bilak na mangamangana ta ra kuba i ra kaina tutana, ma ra valavalar bula, nina i ki pit ma i milmilikuan tuna? ¹¹ Dave, ina nur vue vang nina kana valavalar i rara, ma nina ba ra umana mamat ta kana kakakap dia vaongo? ¹² Tago ra umana tadar na tutana tana dia manga vakavakaina, ma ra tarai tana dia tar vaongo, ma ra ngie i diat i vartuam. ¹³ Kari iau bula iau tar ubu vakinkin vamlari u; iau tar vabilak u ure kaum kaina mangamangana. ¹⁴ Una ian ma pa una maur, ma

ra kipakan na tur piram; ma una vung ra magit, ma pa una vung vake pi na ki bulu; ma nam ba u vung vake na virua ta ra pakat na vinarubu.

¹⁵ Una vavauma, ma pa una varurue; una rua ra oliva, ma pa una vartap mara dangi, ma ra vuai na vain, ma pa una mome ra polo na vain.

¹⁶ Tago di toratorom ta ra umana varkurai kai Omri, ma di pait ra mangamangana par kai ra kuba i Akab, ma ava bala mur kadia lavur vartovo; damana ina kure u upi una da ra magit na kinaian, ma ra tarai tam da ra magit na varkulumai, ma avat a puak pa ra varvul ba di vul kaugu tarai me.

7

A bala i ra tarai Israel i kaina kakit

¹ Ra biaui iau! Tago i varogop ba di tar varurue ra luaina vuai e, varogop di tar tangatanga ta ra uma na vain; ma pa ta inaina vain ba da en ia, ma pa ta vuai na lovo nina ba ra balagu i mainge.

² Ra tena lotu tuna i tar panie kan ra gunagunan, ma pa ta tena takodo i ki pire ra tarai; diat par dia kiki uai upi diat a vardodoko; tikatikai i pale ra ubene upi na kinim turana. ³ Dia tulue ra lima i diat upi diat a pait ra magit i kaina, ma dia ongor tana; ra luluai i vartuluai, ma ra tena varkurai i nuk upi ra vabongon, ma ra ngalangala i vaarike ra kaina mamainga ta ra balana; damana dia vir guve. ⁴ Nina i boina tuna pire diat i da ra kait, ma nina i manga takodo i manga kaina ta dir ma ra liplip na kait; a bung kai kaum umana monamono, kaum bung na balbali i tar vut; go kadia purpuruan na tur pa ia. ⁵ Koko avat a

nurnur tai talai vavat, koko avat a kapupi nina i vateten avat; koko una tak ngia pire nina amur diop varmatam me. ⁶ Tago ra bul tutana i nuknuk vakuku ure tamana, ma ra bul vavina i piam vue nana, ma ra vavina i tut ure enana; ma ra tarai dia ki varurung ta ra kopono pal dia vargelegenai.

A Luluai i kap ra kapa ma ra varvalaun

⁷ Ma iau, ina gigira ka upi ra Luluai; ina ki pa God kaugu tena valaun; kaugu God na valongore iau.

⁸ Kaugu ebar, koko una gugu ure iau; ba iau bura ina tut mulai; ba iau bibibing ra Luluai na da ra kapa piragu. ⁹ Ina ki vamadudur vue ra kankan kai ra Luluai, tago iau ga pait ra varpam pirana; tuk tar ta ra bung ba na tata maravut iau, ma na pait ra takodo na varkurai ure iau; na ben vaarike iau ta ra kapa, ma ina gire tadav kana mangamangana takodo. ¹⁰ Ma kaugu ebar na gire, ma na vavirvir; nina i ga biti tagu dari: Akave ra Luluai kaum God? A matagu na.gire; go da rua ia da ra pikai ta ra nga.

¹¹ Nam ra bung da pait kaum liplip na vat, da kari vangala kaum langun ta nam ra bung. ¹² Ta nam ra e ra tarai diat a pot piram maro Asiria, ma maro ra umana pia na pal Aigipto, ma maro Aigipto ma i tuk tar ta ra Tava Alir, ma maro ta ra ta ma tuk uro ta ra ta, ma maro ta ra luana ma tuk uro ta ra luana. ¹³ Ma ga ra gunan na uliran ika ure diat dia ki tana, ure ra vuai kadia mangamangana.

A varmari kai ra Luluai pire Israel

¹⁴ Una balaure kaum tarai ma kaum buka, kaum kikil na sip nina dia ki varkolono ta ra pupui, ta ra bala na uma; boina diat a ian aro Basan ma Gilead, da amana. ¹⁵ Da ta ra e u ga irop kan ra gunan Aigipto, damana ina ve tar ra umana magit na kinaian tana. ¹⁶ A umana Tematana diat a gire ma diat a vavirvir ure ra dekdek i diat par; diat a tuba ra ngie i diat ma ra lima i diat, ma ra talinga i diat na vaut. ¹⁷ Diat a dam ra tobon da ra vui; da ra umana magit dia kakakao ra pia, damana diat a ko rikai kan kadia lavur po ma diat a dadadar; diat a vana tadav ra Luluai kada God ma ra bunurut, ma diat a ururian tam.

¹⁸ To ia ra god ba amur varogop me, nina i pun vue ra kaina mangamangana, ma i nur vue ra varpiam pire diat dia ki valili ta kana tarai? Pa i kankan vatikai, tago i ga upi na pait ra varmari. ¹⁹ Na lilikun ma na mari dat, ma na rua taun kada lavur kaina mangamangana; ma una ga vue vadudu kaveve lavur nirara par ta ra bala na ta i marumian. ²⁰ Una ga pait vaarike kaum dovotina tadav Iakob, ma ra varmari tadav Abaraam, nina u ga vavalima tar ia ta ra umana tama i vevet papa ania.

**A BUK TABU A MAULANA KUNUBU ma A
KALAMANA KUNUBU**
**The Holy Bible in the Kuanua language of Papua New
Guinea**
Buk Baibel long tokples Kuanua long Niugini

Copyright © 1882-1983 Bible Society of Papua New Guinea

Language: Kuanua or Tinata Tuna or Tolai (Kauana)

Translation by: Bible Society of Papua New Guinea

1882 Mark 1883 +Matthew 1885 +Gospels (with revised Mt. Mk) BFBS NSW
Aux, Sydney 1891 +New Testament 1901 +New Testament (revised) BFBS,
London Translated by James Chalmers and W.G. Lawes (LMS)
1935 +New Testament [Repr +1942-1951] BFBS, London Translated by R.
Lister Turner and J.B. Clark (LMS)

1959 +New Testament 1962 +Genesis 1964 +Psalms BFBS, London and
Sydney 1971 1 Peter J. Palmer, Auckland 1973 +Bible (Repr 1974-+1991 BS
in Papua New Guinea, [Port Moresby-Lae] Revised and translated by Percy
Chatterton (LMS), assisted by Taunao Agaru, Reatau Mea, Morea Igo, Egi
Raka, Puka Oala, Mavara Hekure, and Dago Morea

This translation is made available to you under the terms of the Creative
Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it
in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.
Pictures included with Scriptures and other documents on this site are
licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses,
please contact the respective copyright owners.

2015-01-26

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 9 Oct 2020

bbc5a26d-4db3-53f1-9593-2319b90317db